

Miejska Biblioteka Publiczna w Łomży
Dział Informacyjno-Bibliograficzny

Żydzi w Łomżyńskim

Zestawienie bibliograficzne

Opracowała:
Jolanta Wądołowska

Łomża 2006

SPIS TREŚCI

Przedmowa.....	s. 2-3
Wstęp.....	s. 4
Wykaz skrótów.....	s. 5
I. 966-1945.....	s. 6
II. 966-1795.....	s. 7
III. 1795-1918.....	s. 8-14
IV. 1918-1939.....	s. 14-19
V. 1939-1945.....	s. 19-25
Indeks autorski.....	s. 26-28
Indeks przedmiotowy.....	s. 29-34

Przedmowa

Żydzi w ciągu kilkuset lat stopniowo napływali na teren Mazowsza i Podlasia. Miasta północno-wschodniej Polski ubożały na skutek licznych wojen. Prawo Rzeczypospolitej nie sprzyjało działalności finansowej szlachty, dyskryminowało „stan trzeci”. Dominowały niewielkie miasteczka, których właściciele chętnie godzili się na osiedlenie każdego, kto wnosił jakikolwiek kapitał. Żydzi byli idealnymi wprost kandydatami, zajmując się handlem, dysponowali „gotowymi” pieniędzmi.

Pierwsze wzmianki o Żydach w Łomżyńskim pochodzą z 1494 roku.¹ W regionie łomżyńskich najstarsza gmina żydowska istniała w Śniadowie od 1777 roku. W XIX w. zniesiono wszelkie zakazy osiedlania się w miastach. Po roku 1826 zaczęło funkcjonować samodzielne okręgi bożnicze. Ludność żydowska stała się drugą pod względem liczebności grupą na tym terenie, a w ośrodkach miejskich pod koniec XIX wieku zdecydowanie dominowała.² Po odzyskaniu niepodległości proporcje te zmieniły się na korzyść Polaków.³ Wbrew potocznej opinii, Żydzi stanowili zróżnicowaną społeczność, zarówno pod względem politycznym, jak i ekonomicznym. Różnice ekonomiczne sprawiły, że rozwinęły się w gminach instytucje, których zadaniem było niesienie pomocy socjalnej: ochronki, domy starców, szpitale. Odrębność religijna wymagała budowy świątyń, odrębność kulturowa-budowy szkół. Po 1905 roku, podobnie jak społeczność polska w tym czasie, społeczność żydowska powołała liczne instytucje kulturalne i oświatowe. W dwudziestoleciu międzywojennym funkcjonowały na tym terenie liczne szkoły, w tym szkoły średnie i uczelnie rabinacka-Jesziwa. Działały kluby sportowe. Rozwijało się życie polityczne. Licznych zwolenników miały partie: Agudas Izrael, Bund i Robotnicy Syjonu.⁴

Życie miejscowej diaspory przerwał wybuch drugiej wojny światowej. W latach 1939-1945 zginęli, bądź zostali wywiezieni, niemal wszyscy Żydzi zamieszkujący Łomżyńskie. Do dziś zachowały się na naszym terenie jedynie nieliczne ślady bytności tej jakże znaczącej grupy narodowościowej.

---

¹ Godlewska Donata, *Dzieje Łomży od czasów najdawniejszych do rozbiorów Rzeczypospolitej (XI w. - 1795 r.)* Wyd. 2 uzup. Łomża, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 2000 s. 65

² Kocoń Leszek, *Handel i rzemiosło ludności żydowskiej w miastach i miasteczkach w XIX i XX w.* W: *Miasta i miasteczka w regionie łomżyńskich w XIX i XX wieku.* Pod redakcją Adama Dobrońskiego. Łomża, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów 2003 s. 54

³ tamże

⁴ Jemielity Witold, *Dzieje Łomży tysiącletnie. Zarys historii miasta.* Łomża, Witold Jemielity 2005 s. 258-259

Wstęp

Przemiany polityczne sprzyjały podejmowaniu wielu badań historycznych. Wśród zagadnień, pomijanych wcześniej przez badaczy, dużym powodzeniem cieszyły się tematy dotyczące mniejszości narodowych. Do wzrostu zainteresowania judaicami, przyczyniły się również obchody rocznic wybuchu drugiej wojny światowej i pogromów na Podlasiu. Dyskusja tocząca się wokół tych wydarzeń sprawiła, że wzrosło zapotrzebowanie na informacje o źródłach dokumentujących życie społeczności żydowskiej na tym terenie.

Niniejsza bibliografia jest próbą odpowiedzi na zapytania czytelnicze przeznaczoną dla studentów historii, studentów nauk politycznych, publicystów, nauczycieli, uczniów starszych klas szkoły średniej i wszystkich tych, których zainteresuje wspomniana tematyka.

Prezentowane zestawienie zawiera wybór publikacji z lat 1979-2006.

Uwzględnia w większości piśmiennictwo w języku polskim, wydane w Polsce.

Jest bibliografią prymarną. Zebrane materiały zgrupowano w pięciu działach:

- I. 1966-1945 – publikacje, które są próbą monografii, całościowego ujęcia tematu
- II. 1966-1795 – publikacje dotyczące okresu I Rzeczypospolitej
- III. 1795-1918 – publikacje dotyczące okresu zaborów
- IV. 1918-1939 – publikacje dotyczące okresu II Rzeczypospolitej
- V. 1939-1945 – publikacje dotyczące II wojny światowej

Ze względów formalnych pominięto większość artykułów, polemik dotyczących pogromów na Podlasiu (Jedwabne, Radziłów, Wąsosz). Uznano, że materiał tak obszerny i cenny wymaga oddzielnego, pełnego opracowania. Opisy uszeregowano alfabetycznie w obrębie działów i ujednolicono w oparciu o normę PN-79/N-01222/07. Całość uzupełniono indeksami: autorskim i przedmiotowym.

Wykaz skrótów

aut.	– autora
fot.	– fotografia
<i>gm.</i>	– gmina
im.	– imienia
nr	– numer
<i>ok.</i>	– około
Oprac.	– opracował
r.	– rok
s.	– strona, strony
[s. n.]	– sine nomie
t.	– tom, tomy
T.	– tom
tabl.	– tablice
uzup.	– uzupełnione
w.	– wiek, wieku
Wyd.	– wydanie

I. 966-1945

1. Brodzicki Czesław, Pamięci Żydów kolneńskich. STUDIA ŁOMŻYŃSKIE 1999 t. 10, s. 119-122
- *historia*
2. Jemielity Witold, Dzieje Łomży tysiącletnie. Zarys historii miasta. Łomża, Witold Jemielity 2005 s. 252-253
- *historia*
3. Jemielity Witold, Łomża w okresie międzywojennym. Łomża, Księgarnia Diecezjalna 2002 s. 46-51
- *historia*
4. Kwiatkowski Stefan, Ciechanowiec. Olsztyn, „Pojezierze” 1983 s. 23-34
- *historia*
5. Marchelewski Waldemar, Piątnica. Moja opowieść. Piątnica, nakład aut. 2004 s. 62-67
- *historia*
- *obyczaje*
6. Maroszek Józef, Studniarek Arkadiusz, Dzieje Trzcianego i obszaru gminy Trzcianne w XV-XX wieku. Trzcianne Białystok, „Benkowski” 2004 s. 160-167
- *historia*
- *obyczaje*
- *handel*
- *stosunki polsko-żydowskiego*
7. Pamiętki i zabytki kultury żydowskiej w Polsce. Zebrał, opracował i wstępem opatrzył Przemysław Borchard. Warszawa, [s. n.] 1990
- *zabytki*
8. Szczęsna Gabriela, Cień macewy. KONTAKTY 1999 nr 34 s. 11
- *historia*

II. 966-1795

9. Brodzicki Czesław, *Wizna w latach 1529-2000*. Warszawa, Społeczny Komitet Wydawnictwa Historii Wizny. Łomża, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 2000 s. 48
- *handel [Jedwabne zniesienie jarmarku 1688]*
10. Brodzicki Czesław, *Wizna w latach 1529-2000*. Warszawa, Społeczny Komitet Wydawnictwa Historii Wizny. Łomża, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 2000 s. 56
- *warunki bytowe*
- *życie religijne*
11. Godlewska Donata, *Dzieje Łomży od czasów najdawniejszych do rozbiorów Rzeczypospolitej (XI w.- 1795 r.)* Wyd.2 uzup. Łomża, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 2000 s. 65
- *historia [XV – XVI w. pierwsze wzmianki o Żydach w Łomży]*
12. Kłoz Jarosław, Maroszek Józef, *Dzieje Goniądza w 450 rocznicę praw miejskich*. Białystok – Goniądz, Białostockie Towarzystwo Naukowe 1997 2. 49- 50
- *historia [1716-1945]*
13. Kryński Jan, *Wysokie Mazowieckie Monograficzny zarys dziejów*. Wysokie Mazowieckie, „MZG-raf” 1992 s. 41-43
- *demografia [1722-1827]*
- *osadnictwo [1722-1827]*
- *historia [1722-1827]*
14. Kryński Jan, *Wysokie Mazowieckie Monograficzny zarys dziejów*. Wysokie Mazowieckie, „MZG-raf” 1992 s. 36-37
- *synagoga – [1722-1874]*

III. 1795- 1918

15. Brodzicki Czesław, Kolno na Mazowszu. Wyd. 2 poszerzone. Łomża, „STOPKA” 2001 s. 140
- *osadnictwo*
16. Brodzicki Czesław, Kolno na Mazowszu. Wyd. 2 poszerzone. Łomża, „STOPKA” 2001 2. 149
- *szkolnictwo*
- *cmentarz*
17. Brodzicki Czesław, Kolno na Mazowszu. Wyd. 2 poszerzone. Łomża, „STOPKA” 2001 2. 162
- *sabotaż*
18. Brodzicki Czesław, Kolno na Mazowszu. Wyd. 2 poszerzone. Łomża, „STOPKA” 2001 2. 163-164
- *przestępczość*
19. Brodzicki Czesław, Kolno na Mazowszu. Wyd. 2 poszerzone. Łomża, „STOPKA” 2001 2. 188
- *demografia [1860-1890]*
20. Brodzicki Czesław, Kolno na Mazowszu. Wyd. 2 poszerzone. Łomża, „STOPKA” 2001 2. 151-152
- *gastronomia*
- *gorzelnie*
- *młyny*
- *deptaki*
21. Brodzicki Czesław, Kolno na Mazowszu. Wyd. 2 poszerzone. Łomża, „STOPKA” 2001 2. 198
- *demografia [1914]*
- *poborowi*
22. Brodzicki Czesław, Wizna w latach 1529-2000. Warszawa, Społeczny Komitet Wydawnictwa Historii Wizny. Łomża, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 2000 s. 73
- *demografia Szczuczyn, Wizna, Stawiski, Rajgród, Wąsosz, Radziłów, Grajewo, Jedwabne 1808, 1810 r.*

23. Dobroński Adam, Łomża w latach 1866-1918. Łomża-Białystok, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1993 s. 44
- *przemysł zakłady*
24. Dobroński Adam, Łomża w latach 1866-1918. Łomża-Białystok, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1993 s. 46-53
- *rzemiosło*
25. Dobroński Adam, Łomża w latach 1866-1918. Łomża-Białystok, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1993 s. 58-59
- *handel*
26. Dobroński Adam, Łomża w latach 1866-1918. Łomża-Białystok, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1993 s. 66-67
- *gastronomia*
- *hotelarstwo*
27. Dobroński Adam, Łomża w latach 1866-1918. Łomża-Białystok, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1993 s. 69
- *usługi*
- *finanse*
28. Dobroński Adam, Łomża w latach 1866-1918. Łomża-Białystok, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1993 s. 73
- *wykształcenie*
- *demografia*
29. Dobroński Adam, Łomża w latach 1866-1918. Łomża-Białystok, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1993 s. 73
- *Muzyczno-Literacko-Dramatyczne Towarzystwo „Hazomir”*
30. Dobroński Adam, Łomża w latach 1866-1918. Łomża-Białystok, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1993 s. 110-111
- *drukarnie*
- *księgarnie*

31. Dobroński Adam, Łomża w latach 1866-1918. Łomża-Białystok, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1993 tabl. s. 15
- *synagoga [fotografia]*
32. Dobroński Adam, Łomża w latach 1866-1918. Łomża-Białystok, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1993 s. 118-120
- *stosunki polsko-żydowskie [Żydzi na tle innych nacji- populacja]*
33. Dobroński Adam, Łomża w latach 1866-1918. Łomża-Białystok, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1993 s. 125-127
- *stosunki polsko-żydowskie [stosunki gospodarcze, polityczne]*
34. Dobroński Adam, Łomża w latach 1866-1918. Łomża-Białystok, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1993 s. 136-138
- *gmina żydowska*
- *życie religijne*
35. Dobroński Adam, Łomża w latach 1866-1918. Łomża-Białystok, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1993 s. 139-140, 141-142, 144-148
- *szkolnictwo [szkoły wyznaniowe]*
36. Dobroński Adam, Łomża w latach 1866-1918. Łomża-Białystok, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1993 s. 157
- *szkolnictwo [szkoły zawodowe]*
- *Towarzystwo Pomocy Wyznania Mojżeszowego*
- *oświata*
37. Dobroński Adam, Łomża w latach 1866-1918. Łomża-Białystok, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1993 s. 171
- *Towarzystwo Pomocy Wyznania Mojżeszowego*
- *oświata*
- *pomoc społeczna*

38. Dobroński Adam, Łomża w latach 1866-1918. Łomża-Białystok, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1993 s. 184
 - *życie polityczne [1905]*
 - *Bund*
39. Dobroński Adam, Łomża w latach 1866-1918. Łomża-Białystok, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1993 s. 189-190
 - *życie polityczne [1905 manifestacje polsko-żydowskie]*
40. Dobroński Adam, Łomża w latach 1866-1918. Łomża-Białystok, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1993 s. 218
 - *życie polityczne [1918]*
41. Gwardiak Janusz, Jeszywa – łomżyńska akademія talmudyczna 1889-1941. STUDIA ŁOMŻYŃSKIE 2002 t. 13 s. 7-13
 - *Jeszywa – [Jesziwa]*
42. Gwardiak Janusz, Z Wizny, złodziejsko – więziennymi meandrami do literatury, szczęścia rodzinnego i zagłady w Otwocku. Urke Nachalnik (1897-1939). STUDIA ŁOMŻYŃSKIE 2000 t. 11 s. 133-150
 - *historia Wizna*
 - *historia Łomża*
 - *Urke Nachalnik*
43. Jemielity Witold, Ośrodki religijne i ludność wyznania mojżeszowego we wschodnim rejonie Królestwa Polskiego. Łomża, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów 2001
 - *życie religijne*
44. Jemielity Witold, Dzieje Łomży tysiącletnie. Zarys historii miasta. Łomża, Witold Jemielity 2005 s. 52-53
 - *demografia [1890-1909]*
45. Jemielity Witold, Dzieje Łomży tysiącletnie. Zarys historii miasta. Łomża, Witold Jemielity 2005 s. 171
 - *Gimnazjum Szymona Goldlusta*
46. Jemielity Witold, Dzieje Łomży tysiącletnie. Zarys historii miasta. Łomża, Witold Jemielity 2005 s. 62-63
 - *rzemiosło*

47. Jemielity Witold, Dzieje Łomży tysiąclecie. Zarys historii miasta. Łomża, Witold Jemielity 2005 s. 140-143
- *szkolnictwo*
48. Jemielity Witold, Dzieje Łomży tysiąclecie. Zarys historii miasta. Łomża, Witold Jemielity 2005 s. 197-198
- *księgarnie*
- *drukarnie*
49. Kocoń Leszek, Handel i rzemiosło ludności żydowskiej w miastach i miasteczkach w XIX i XX w. W: Miasta i miasteczka w regionie łomżyńskich w XIX i XX wieku. Pod redakcją Adama Dobrońskiego. Łomża, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów 2003 s. 53-58
- *handel*
- *rzemiosło*
50. Kocoń Leszek, Rabini Okręgów Bożniczych Regionu Łomżyńskiego. STUDIA ŁOMŻYŃSKIE 2002 t. 13 s. 49-61
- *życie religijne*
51. Kryński Jan, Wysokie Mazowieckie. Monograficzny zarys dziejów. Wysokie Mazowieckie, „MZG-raf” 1992 s. 53
- *demografia [1802]*
- *osadnictwo [1802]*
52. Kryński Jan, Wysokie Mazowieckie. Monograficzny zarys dziejów. Wysokie Mazowieckie, „MZG-raf” 1992 s. 82-85
- *demografia [1859-1909]*
- *osadnictwo [1859-1909]*
53. Kwiatkowski Stefan, Ciechanowiec. Olsztyn, „Pojezierze” 1983 s. 48-50
- *struktura zawodowa*
- *podatki*
54. Kwiatkowski Stefan, Ciechanowiec. Olsztyn, „Pojezierze” 1983 s. 53-54
- *rzemiosło*
- *handel*
- *warunki bytowe*
55. Kwiatkowski Stefan, Ciechanowiec. Olsztyn, „Pojezierze” 1983 s. 75
- *handel*
- *rzemiosło*

56. Mroczek Józef Stanisław, *Zambrów zarys dziejów*. Białystok, Ośrodek Badań Naukowych 1983 s. 53
- *rzemiosło*
57. Mroczek Józef Stanisław, *Zambrów zarys dziejów*. Białystok, Ośrodek Badań Naukowych 1983 s. 62-63
- *demografia [1827-1860]*
58. Mroczek Józef Stanisław, *Zambrów zarys dziejów*. Białystok, Ośrodek Badań Naukowych 1983 s. 75-76
- *demografia [1890-1911]*
59. Romaniuk Zbigniew, *Lansmen- suwalsko- łomżyńskie pismo genealogiczne*. STUDIA ŁOMŻYŃSKIE 2003 t. 14 s. 62-64
- *demografia [1914-1918 Łomża, okręg]*
60. Romaniuk Zbigniew, *Lansmen- suwalsko- łomżyńskie pismo genealogiczne*. STUDIA ŁOMŻYŃSKIE 2003 t. 14 s. 55-64
- *emigracja do USA Łomża, okręg*
- *Lansmen- czasopismo*
- *pomoc społeczna Łomża, okręg*
61. Romaniuk Zbigniew, *Lansmen- suwalsko- łomżyńskie pismo genealogiczne*. STUDIA ŁOMŻYŃSKIE 2003 t. 14 s. 58
- *historia [Żydzi łomżyńscy w powstaniu styczniowym-1863]*
62. Szczepański Janusz, *Spółeczność żydowska Mazowska w XIX- XX wieku*. Pułtusk, Wyższa Szkoła Humanistyczna imienia Aleksandra Gieysztora 2005 s. 7- 225
- *historia Łomża, okręg*
63. Winiarski Bohdan, *Nad Pissą, Wisłą i Narwią*. Wyd 2. uzup. Łomża, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1999 s. 44
- *synagoga Śniadowo*
64. Winiarski Bohdan, *Nad Pissą, Wisłą i Narwią*. Wyd 2. uzup. Łomża, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1999 s. 77-79
- *handel, Szczuczyn*
- *stosunki polsko- żydowskie Szczuczyn*
- *obyczaje Szczuczyn*

65. Winiarski Bohdan, Nad Pissą, Wisłą i Narwią. Wyd 2. uzup. Łomża, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1999 s. 192-195
 - *obyczaje, Łomża*
 - *warunki bytowe Łomża*
66. Żydzi i stosunki polski-żydowskie w regionie łomżyńskich w XIX i XX wieku. Studia i materiały. Pod red. Michała Natowskiego. Łomża, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów 2002 s. 11-33, 79-91, 93-103, 105-129, 131- 144
 - *historia, Łomża, okręg – demografia Łomża, okręg*
 - *nieruchomości Łomża, okręg – cmentarze, łomża, okręg*
 - *Dawid Jakub Jeleń – gimna żydowska – Sokoły*
 - *Mordechaj Wajsberg – Józef Gabowicz- Akiba Rubinstein*
 - *Urke Nachalnik – stosunki polsko- żydowskie*

IV. 1918-1939

67. Baker Jacob, Chleb życia. Z... rozmawia Waldemar Piasecki. KONTAKTY 2003 nr 37 s. 7
 - *socjologia historia Jedwabne*
68. Brodzicki Czesław, Kolno na Mazowszu. Wyd 2. poszerzone. Łomża, „STOPKA” 2001 s. 216- 218
 - *przestępczość [wyłudzenia 1920 r.]*
69. Brodzicki Czesław Wizna w latach 1529-2000. Warszawa, Społeczny Komitet Wydawnictwa Historii Wizny. Łomża, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 2000 s. 125
 - *młyny*
70. Dudziński Tomasz, Zychowicz Krzysztof, Grajewo w XX wieku. Grajewo, Urząd Miasta Grajewo 2005 s. 42
 - *Szkoła Miejska Żydowska w Grajewie*
71. Dudziński Tomasz, Zychowicz Krzysztof, Grajewo w XX wieku. Grajewo, Urząd Miasta Grajewo 2005 s. 60
 - *hotele*
72. Dudziński Tomasz, Zychowicz Krzysztof, Grajewo w XX wieku. Grajewo, Urząd Miasta Grajewo 2005 s. 70-74
 - *zakłady przemysłowe*
 - *rzemiosło*

73. Grochowski Wiktor, Księga pamięci. KONTAKTY 1982 nr 31 s. 4
- *socjologia, historia Łomża*
74. Gwardiak Janusz, Jeszywa – łomżyńska akademicka talmudyczna 1886-1941. STUDIA ŁOMŻYŃSKIE 2002 t. 13 s. 7- 13
- *Jeszywa – [Jesziwa]*
75. Gwardiak Janusz, Z Wizny, złodziejsko- więziennymi meandrami do literatury, szczęścia rodzinnego i zagłady w Otwocku. Urke Nachalnik (1897-1939). STUDIA ŁOMŻYŃSKIE 2000 t. 11 s. 133-150
- *historia Łomża*
- *Urke Nachalnik*
76. Jemielity Witold, Dzieje Łomży tysiąclecie. Zarys historii miasta. Łomża, Witold Jemielity 2005 s. 53-54
- *demografia*
77. Jemielity Witold, Dzieje Łomży tysiąclecie. Zarys historii miasta. Łomża, Witold Jemielity 2005 s. 107, 109-110
- *Szpital Żydowski*
78. Jemielity Witold, Dzieje Łomży tysiąclecie. Zarys historii miasta. Łomża, Witold Jemielity 2005 s. 143-146
- *szkolnictwo [szkoły podstawowe]*
79. Jemielity Witold, Dzieje Łomży tysiąclecie. Zarys historii miasta. Łomża, Witold Jemielity 2005 s. 172
- *Gimnazjum Szymona Goldlusta*
80. Jemielity Witold, Dzieje Łomży tysiąclecie. Zarys historii miasta. Łomża, Witold Jemielity 2005 s. 195
- *Biblioteka im. W. Madema*
81. Jemielity Witold, Dzieje Łomży tysiąclecie. Zarys historii miasta. Łomża, Witold Jemielity 2005 s. 257-259
- *życie polityczne*
82. Jemielity Witold, Łomża w okresie międzywojennym. Łomża, Księgarnia Diecezjalna 2002 s. 36-37
- *życie polityczne*

83. Jemielity Witold, Łomża w okresie międzywojennym. Łomża, Księgarnia Diecezjalna 2002 s. 82
- *Gimnazjum Szymona Goldlusta*
84. Jemielity Witold, Łomża w okresie międzywojennym. Łomża, Księgarnia Diecezjalna 2002 s. 113
- *pomoc społeczna [sierocińce i schroniska dla starców]*
85. Jemielity Witold, Łomża w okresie międzywojennym. Łomża, Księgarnia Diecezjalna 2002 s. 117
- *sport*
86. Jemielity Witold, Szkoły średnie i zawodowe w województwie białostockim w latach 1919-1939. Łomża, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów 1991 s. 25
- *Gimnazjum Szymona Goldlusta*
87. Jemielity Witold, Szkoły średnie i zawodowe w województwie białostockim w latach 1919-1939. Łomża, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów 1991 s. 68
- *szkolnictwo Łomża, okręg*
88. Jemielity Witold, Szkoły średnie i zawodowe w województwie białostockim w latach 1919-1939. Łomża, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów 1991 s. 90
- *Gimnazjum Szymona Goldlusta [nauczyciele, dyrekcja]*
89. Kamiński Cezary, Gmina żydowska w przedwojennej Łomży. GONIEC ŁOMŻYŃSKI 1993 nr 26 s. 4-5
- *gmina żydowska*
90. Kloza Jarosław, Maroszek Józef, Dzieje Goniądza w 450 rocznicę praw miejskich. Białystok – Goniądz, Białostockie Towarzystwo Naukowe 1997 [4-5] s. tabl. fot.
- *synagoga [fotografia sprzed 1939 r.]*
- *cmentarz [fotografia ok. 1970 r.]*
91. Kocoń Leszek, Handel i rzemiosło ludności żydowskiej w miastach i miasteczkach w XIX i XX w. W: Miasta i miasteczka w regionie łomżyńskich w XIX i XX wieku. Pod redakcją Adama Dobrońskiego. Łomża, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów 2003 s. 53-58
- *handel Łomża, okręg*
- *rzemiosło Łomża, okręg*

92. Kocoń Leszek, Rabini Okręgów Bożniczych Regionu Łomżyńskiego
STUDIA ŁOMŻYŃSKIE 2002 t. 13 s. 49-61
- *życie religijne Łomża, okręg*
93. Kryński Jan, Wysokie Mazowieckie. Monograficzny zarys dziejów.
Wysokie Mazowieckie, „MZG-raf” 1992 s. 112
- *życie polityczne*
94. Kryński Jan, Wysokie Mazowieckie. Monograficzny zarys dziejów.
Wysokie Mazowieckie, „MZG-raf” 1992 s. 122
- *handel*
95. Kryński Jan, Wysokie Mazowieckie. Monograficzny zarys dziejów.
Wysokie Mazowieckie, „MZG-raf” 1992 s. 137-138
- *stosunki polsko-żydowskie*
- *szkolnictwo*
96. Majecki Henryk, Orientacje polityczne ludności żydowskiej Łomży w
okresie międzywojennym. STUDIA ŁOMŻYŃSKIE 1995 t. 5 s. 89-94
- *życie polityczne*
97. Majecki Henryk, Oświata żydowska na Białostocczyźnie w okresie
międzywojennym. BIAŁOSTOCCZYŻNA 1998 nr 1 s. 49-57, fot.
- *oświata Łomża, okręg*
98. Majecki Henryk, Żydowski ruch socjalistyczny w Łomży w okresie
międzywojennym. BIAŁOSTOCCZYŻNA 1999 nr 2 s. 61-76
- *życie polityczne*
99. Marchelewski Waldemar, Piątница. Moja opowieść. Piątница, nakład aut.
2004 s. 52
- *historia [1920 r. postawa Żydów]*
100. Marchelewski Waldemar, Piątница. Moja opowieść. Piątница, nakład aut.
2004 s. 56-58
- *demografia*
- *stosunki polsko-żydowskie*
- *warunki bytowe*
101. Marchelewski Waldemar, Piątница. Moja opowieść. Piątница, nakład aut.
2004 s. 110
- *oświata*

102. Maroszek Józef, Studniarek Arkadiusz, Dzieje Trzciannego i obszaru gminy Trzcianne w XV-XX wieku. Trzcianne Białystok, „Benkowski” 2004 s. 328-334, 160-163
 - *handel*
 - *historia*
 - *obyczaje*
 - *stosunki polsko-żydowskie*
103. Materiały do biografii Mordechaja Wajsberga- mało znanego obywatela Łomży. Oprac. Andrzej Rosłoń. STUDIA ŁOMŻYŃSKIE 2001 T. 12 s. 125-127
 - *Mordechaj Wajsberg*
104. Mordechaj Wajsberg (1902-194.) Oprac. Jerzy Mioduszewski. STUDIA ŁOMŻYŃSKIE 2001 t. 12 s. 128
 - *Mordechaj Wajsberg*
105. Mroczek Józef Stanisław, Zambrów zarys dziejów. Białystok, Ośrodek Badań Naukowych 1983 s. 105-107
 - *życie polityczne*
 - *sport*
 - *„Gwiazda” klub i koło sportowe*
106. Mroczek Józef Stanisław, Zambrów zarys dziejów. Białystok, Ośrodek Badań Naukowych 1983 s. 113
 - *szkolnictwo*
 - *synagogi*
107. Studniarek Arkadiusz, Żydzi goniący w okresie międzywojennym. BIAŁOSTOCCZYŻNA 2001 s. 129-132
 - *socjologia historia*
108. Szczepański Janusz, Społeczność żydowska Mazowska w XIX-XX wieku. Pułtusk, Wyższa Szkoła Humanistyczna imienia Aleksandra Gieysztora 2005 s. 226-390
 - *historia Łomża okręg*
109. Wincenciak Witold, Oświata i szkolnictwo północno- wschodniego Mazowska w latach wojny i okupacji (1939-1945). Łomża, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów 1993 s. 24-26
 - *demografia Łomża, okręg*
 - *handel Łomża, okręg*
 - *rzemiosło Łomża, okręg*

110. Wincenciak Witold, Oświata i szkolnictwo północno- wschodniego Mazowsza w latach wojny i okupacji (1939-1945). Łomża, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów 1993 s. 37
- *Gimnazjum Szymona Goldlusta w Łomży*

V. 1939-1945

111. Bikont Anna, My z Jedwabnego. Warszawa, Prószyński i S-ka 2004
- *pogrom*
112. Brodzicki Czesław, Kolno na Mazowszu. Wyd. 2 poszerzone. Łomża, „STOPKA” 2001 s. 240-241
- *eksterminacja*
113. Brodzicki Czesław, Wizna w latach 1529-2000. Warszawa, Społeczny Komitet Wydawnictwa Historii Wizny. Łomża, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 2000 s. 132-133
- *okupacja sowiecka*
114. Dudziński Tomasz, Zychowicz Krzysztof, Grajewo w XX wieku. Grajewo, Urząd Miasta Grajewo 2005 s. 103-105
- *getto*
- *eksterminacja*
115. (G), Kadysz. KONTAKTY 1991 nr 15 s. 6
- *eksterminacja Rajgród*
116. Głuchowicz Mojżesz, Żagiew z ognia. KONTAKTY 1990 nr 6 s. 7, fot.
- *getto Łomża*
117. Natowski Michał, Polacy – Sowietci – Żydzi w regionie łomżyńskim w latach 1939-1941. Studia. T. 1. Łomża, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów 2005
- *okupacja sowiecka Łomża okręg*
118. Gospodarczyk Joanna, Łzy Estery. KONTAKTY 1994 nr 18 s. 1, 4
- *pomoc i ratunek 1939-1945 Ciechanowiec, okręg*

119. Gross Jan T., Sąsiedzi. [Wyd. 2]. Sejny, „Pogranicze” 2000
- *pogrom Jedwabne*
120. Gross Jan T., Wokół „Sąsiadów”. Polemiki i wyjaśnienia. Sejny,
„Pogranicze” 2003
- *pogrom Jedwabne*
121. Gwardiak Janusz, Jeszywa- łomżyńska akademie talmudyczna 1889-
1941. STUDIA ŁOMŻYŃSKIE 2002 t. 13 s. 7-13
- *Jeszywa – [Jesziwa]*
122. Jedwabne w oczach świadków. Relacji wysłuchał i do publikacji
przygotował Eugeniusz Marciniak. Włocławek, Wydaw. Duszpasterstwa
Rolników 2001
- *pogrom*
123. Jedwabne. Spór historyków wokół książki Jana T. Grossa „Sąsiedzi”.
Warszawa, „Frona” 2002
- *pogrom Jedwabne*
124. Jemielity Witold, Dzieje Łomży tysiąclecie. Zarys historii miasta.
Łomża, Witold Jemielity 2005 s. 280-281
- *egzekucje Las Gielczyński*
125. Jemielity Witold, Łomża w okresie międzywojennym. Łomża, Księgarnia
Diecezjalna 2002 s. 87-88
- *szkolnictwo [1940 r.]*
126. Kaczyńska Maria, Szkoda, że nie powiedział. GAZETA
WSPÓŁCZESNA 2001 nr 54 s. I, V, fot.
- *pomoc i ratunek 1939-1945 Janczewko Gm. Jedwabne*
- *Szmul Całko*
127. Kleczewski Zbysław, Wielkanocna spowiedź antysemitów. Łomża,
„STOPKA” 2001
- *pogrom Jedwabne*
128. Kloza Jarosław, Maroszek Józef, Dzieje Goniądza w 450 rocznicę praw
miejskich. Białystok – Goniądz, Białostockie Towarzystwo Naukowe
1997 s. 50
- *eksterminacja*

129. Kwiatkowski Stefan, Ciechanowiec. Olsztyn, „Pojezierze” 1983 s. 96-97
- *eksterminacja*
- *getto*
130. Kryński Jan, Wysokie Mazowieckie. Monograficzny zarys dziejów.
Wysokie Mazowieckie, „MZG-raf” 1992 s. 157-159
- *getto*
- *eksterminacja*
131. Kto ratuje jedno życie, ratuje cały świat. Pomoc ludności żydowskiej pod okupacją niemiecką w województwie białostockim. Informator wystawy. Białystok, Instytut Pamięci Narodowej Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu 2003
- *pomoc i ratunek 1939-1935 Łomża okręg*
132. Laszczkowski Mieczysław, Zagłada Żydów w Nowogrodzie.
WIADOMOŚCI TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ ZIEMI
ŁOMŻYŃSKIEJ 1988 nr 4-6 s. 7-8
- *eksterminacja*
133. Marchelewski Waldemar, Piątnica. Moja opowieść. Piątnica, nakład aut. 2004 s. 66-67
- *eksterminacja*
134. Maroszek Józef, Studniarek Arkadiusz, Dzieje Trzciannego i obszaru gminy Trzcianne w XV-XX wieku. Trzcianne Białystok, „Benkowski” 2004 s. 165-167
- *eksterminacja [lista zamordowanych przez Niemców 1941-1945]*
135. Maroszek Józef, Studniarek Arkadiusz, Dzieje Trzciannego i obszaru gminy Trzcianne w XV-XX wieku. Trzcianne Białystok, „Benkowski” 2004 s. 334-335, 164-165
- *okupacja sowiecka*
136. Maroszek Józef, Studniarek Arkadiusz, Dzieje Trzciannego i obszaru gminy Trzcianne w XV-XX wieku. Trzcianne Białystok, „Benkowski” 2004 s. 335-336
- *eksterminacja*

137. Mieszkowski Marian, Złączenia na dobre i złe... . WIADOMOŚCI TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ ZIEMI ŁOMŻYŃSKIEJ 1986 nr 7-8, wkładka s. 13-14
- *historia Łomża, okręg*
- *stosunki polsko – żydowskie, Łomża, okręg*
138. Milewski Jan Jerzy, Rola ludności miejscowej w pogromach Żydów w Łomżyńskiem (czerwiec-lipiec 1941 roku). Uwagi wstępne. W: Początek wojny polsko-sowieckiej i losy ludności cywilnej. Pod redakcją Jana Jerzego Milewskiego i Anny Pyżewskiej. Warszawa, Instytut Pamięci Narodowej Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu 2003 s. 103-113
- *pogrom Łomża, okręg*
139. Monkiewicz Waldemar, Obozy hitlerowskie w północno- wschodniej Polsce. (Przewodnik). Białystok, Zarząd Wojewódzki PTTK w Białymstoku, Okręgowa Komisja Badania Zbrodni Hitlerowski 1979 s. 45-46, 76-77
- *obozy hitlerowskie Łomża, okręg*
- *obóz pracy przymusowej w Krzewie Starym*
- *obóz przejściowy w Zambrowie*
140. Monkiewicz Waldemar, Za drutami obozów w regionie północno-wschodnim. Białystok, Okręgowa Komisja Badania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu 1994
- *obozy hitlerowskie Łomża, okręg*
141. Monkiewicz Waldemar, Za drutami obozów w regionie północno-wschodnim. Białystok, Okręgowa Komisja Badania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu 1994 s. 57
- *obóz przejściowy w Zambrowie*
- *obozy hitlerowskie Łomża, okręg*
142. Niedźwiecka Alicja, Mogli powiedzieć : Nie. KONTAKTY 1987 nr 39 s. 6, fot.
- *pomoc i ratunek 1939-1945 Łomża, okręg*
143. Niekrasz Lech Z., Operacja „Jedwabne”. Mity i fakty. Wrocław, „Norton” 2001
- *pogrom Jedwabne*

144. Nowak Jerzy Robert, Sto kłamstw J.T. Grossa o Jedwabnem i żydowskich sąsiadach. Warszawa, „von borowiecky” 2001
- *pogrom*
145. Polacy - Sowietci i Żydzi w regionie łomżyńskim w latach 1939-1949. Dokumenty Radzieckie T. 2. Łomża, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów 2004
- *eksterminacja*
- *okupacja sowiecka*
146. Sadowski Tadeusz, Dojść prawdy. Jeszcze raz Jedwabne. Łomża, nakł. autora 2001
- *pogrom*
147. Sewastionowicz Ireneusz, Kadysz na śmietniku. PLUS 1991 nr 5 s. 15-18, fot.
- *eksterminacja Rajgród*
148. Sędziak Zdzisław, Las Giełczyński oskarża. ZIEMIA ŁOMŻYŃSKA 1987 [nr 3] s. 218-140
- *egzekucje Las Giełczyński*
149. Sędziak Zdzisław, „Napiętnowani znakiem śmierci”. ZIEMIA ŁOMŻYŃSKA 1982 [nr 2] s. 185-197
- *eksterminacja Łomża, okręg*
150. Smurzyński Jerzy, Czarne lata na łomżyńskiej ziemi. Warszawa-Łomża, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1997 s. 78
- *egzekucje Las Giełczyński*
151. Smurzyński Jerzy, Czarne lata na łomżyńskiej ziemi. Warszawa-Łomża, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej 1997 s. 76
- *egzekucje Dąbrówka Kościelna*
152. Szczepański Janusz, Społeczność żydowska Mazowska w XIX-XX wieku. Pułtusk, Wyższa Szkoła Humanistyczna imienia Aleksandra Gieysztora 2005 s. 390-551
- *historia Łomża, okręg*
153. Szczęsna Gabriela, Pamiętanie. KONTAKTY 1997 nr 37 s. 4
- *pogrom Wąsosz*

154. Szczęsna Gabriela, Sumienie w rowie. KONTAKTY 1995 nr 3 s.1,7
- *pogrom Wąsosz*
155. Szczęsna Gabriela, Życie za życie. KONTAKTY 2001 nr 48 s. 7., fot
- *pomoc i ratunek 1939-1945 Czyżew*
- *Franciszek Jędrzejczyk*
156. Thou shalt not kill. Poles on Jedwabne. Warszawa, „Wieź” 2001
- *pogrom Jedwabne*
157. Tocka Maria, Ludzie i Wilki. KONTAKTY 1992 nr 38 s.8-9
- *pomoc i ratunek 1939-1945 Łomża okręg*
158. Tocki Władysław, Ogrodnik z Alei Sprawiedliwych. KONTAKTY 1987
nr 39 s. 7, fot
- *pomoc i ratunek 1939- 1945 Wyżyki*
- *Goskowie rodzina*
159. Wajsbord M.S., Ostatnia droga łomżyńskiej Jeszywy. KONTAKTY 1993
nr 40 s. 13
- *gmina żydowska*
- *Jeszywa – [Jesziwa]*
160. Wokół Jedwabnego. Pod red. Pawła Macewicza i Krzysztofa Persaka. 2 t.
Warszawa, Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu 2002
T. 1, Studia
T. 2, Dokumenty
- *pogrom*
161. Wroniszewska Danuta, Wroniszewski Aleksander, ... Aby żyć.
KONTAKTY 1988 nr 27 s. 1, 8-9
- *pogrom Jedwabne*
162. Zieliński Stanisław, Głosem świadków. KONTAKTY 1986 nr 37 s. 10
- *getto Łomża*
163. Żebrowski Leszek, Jedwabne. W : Encyklopedia „białych plam”. T. 8.
Radom, POLWEN 2002 s. 311-320
- *pogrom*
164. Żydzi i stosunki polsko-żydowskie w regionie łomżyńskim w XIX i XX
wieku. Studia i materiały. Pod red. Michała Natowskiego. Łomża,

Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów 2002 s. 34-38, 59-75,
144-148, 149-160

- *historia*

- *okupacja sowiecka*

INDEKSY**Autorski**

Baker Jacob **67**

Bikont Anna **111**

Burchard Przemysław **7**

Brodzicki Czesław **1, 9, 10, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 68, 69, 112, 113**

Dobroński Adam **23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38,**
39, 40, 49, 91

Dudziński Tomasz **70, 71, 72, 114**

(G) **115**

Głuchowicz Mojżesz **116**

Gnatowski Michał **66, 117, 164**

Godlewska Donata **11**

Gospodarczyk Joanna **118**

Grochowski Wiktor **73**

Gross Jan T. **119, 120**

Gwardiak Janusz **41, 42, 74, 75, 121**

Jemielity Witold **2, 3, 44, 45, 46, 47, 48, 76, 77, 78,79, 80, 81, 82, 83, 84, 85,**
86, 97, 88, 124, 125

Kaczyńska Maria **126**

Kamiński Cezary **89**

Kleczewski Zbysław **127**

Kloza Jarosław **12, 90, 128**

Kocoń Leszek **49, 50, 91, 92**

Kryński Jan **13, 14, 51, 52, 93, 94, 95, 130**

Kwiatkowski Stefan **4, 53, 54, 55, 129**

Laszczkowski Mieczysław *132*
Macewicz Paweł *160*
Majecki Henryk *96, 97, 98*
Marchelewski Waldemar *5, 99, 100, 101, 133*
Marciniak Eugeniusz *121*
Maroszek Józef *6, 12, 90, 102, 128, 134, 135, 136*
Mieszkowki Marian *137*
Milewski Jan Jerzy *138*
Mioduszewski Jerzy *104*
Monkiewicz Waldemar *139, 140, 141*
Mroczek Józef Stanisław *56, 57, 58, 105, 106*
Niedźwiecka Alicja *142*
Niekrasz Lecz Z. *143*
Nowak Jerzy Robert *144*
Persak Krzysztof *160*
Piasecki Waldemar *67*
Pyżewska Anna *138*
Romaniuk Zbigniew *59, 60, 61*
Rosłoń Andrzej *103*
Sadowski Tadeusz *146*
Sewastionowicz Ireneusz *147*
Sędziak Zdzisław *148, 149*
Smurzyński Jerzy *150, 151*
Studniarek Arkadiusz *6, 107, 134, 135, 136*
Sychowicz Krzysztof *70, 71, 72, 114*
Szczepański Janusz *62, 108, 152*
Szczęsna Gabriela *8, 153, 154, 155*
Tocka Maria *157*
Tocki Władysław *158*

Wajsbord M.S. *159*

Wincenciak Witold *109, 110*

Winiarski Bohdan *63, 64, 65*

Wroniszewska Danuta *161*

Wroniszewski Aleksander *161*

Zieliński Stanisław *162*

Żebrowski Leszek *163*

Przedmiotowy

Biblioteka im. W. Madema w Łomży **80**
Bund Łomża **38**
Całko Szmul **126**
cmentarze Goniądz **90**
cmentarze Kolno **16**
cmentarze Łomża, okręg **66**
demografia Grajewo **22**
demografia Jedwabne **22**
demografia Kolno **19, 21**
demografia Łomża, okręg **59, 66, 109**
demografia Łomża **28, 44, 76**
demografia Piątek **100**
demografia Radziłów **22**
demografia Rajgród **22**
demografia Stawiski **22**
demografia Szczuczyn **22**
demografia Wąsosz **22**
demografia Wizna **22**
demografia Wysokie Mazowieckie **13, 51, 52**
demografia Zambrów **57, 58**
deptaki Kolno **20**
drukarnie Łomża **30, 48**
egzekucje Dąbrówka Kościelna **151**
egzekucje Las Giełczyński **124, 148, 150**
eksterminacja Kolno **112**
eksterminacja Grajewo **114**
eksterminacja Goniądz **128**

eksterminacja Rajgród **115**
eksterminacja Ciechanowiec **129**
eksterminacja Wysokie Mazowieckie **130**
eksterminacja Nowogród **132**
eksterminacja Trzcianne **134**
eksterminacja Trzcianne **136**
eksterminacja Łomża, okręg **145**
eksterminacja Rajgród **147**
eksterminacja Łomża, okręg **149**
eksterminacja Piątek **133**
emigracje USA Łomża, okręg **60**
finanse Łomża **27**
Gabowicz Józef **66**
gastronomia Łomża **26**
gastronomia Kolno **20**
getto, Grajewo **114**
getto Łomża **116, 162**
getto Ciechanowiec **129**
getto Wysokie Mazowieckie **130**
Gimnazjum Szymona Goldlusta w Łomży **45, 79, 83, 86, 88, 110**
gmina żydowska Łomża **34, 89, 159**
gmina żydowska Sokoły **66**
gorzelnie Kolno **20**
Goskowie, rodzina **158**
„Gwiazda” Zambrów - klub, koło sportowe **105**
handel Ciechanowiec **54, 55**
handel Jedwabne **9**
handel Łomża, okręg **49, 91, 109**
handel Łomża **25**

handel Szczuczyn **64**
handel Trzcianne **6, 102**
handel Wizna **9**
handel Wysokie Mazowieckie **94**
historia 966-1945 Ciechanowiec **4**
historia 966-1795 Goniądz **12**
historia 966-1945 Kolno **1**
historia 1795-1918 Łomża, okręg **62, 66**
historia 1918- 1939 Łomża, okręg **108**
historia 1939-1945 Łomża, okręg **137, 152, 164**
historia 966-1945 Łomża **2, 3, 8**
historia 966-1795 Łomża **11**
historia 1795-1918 Łomża **42, 61**
historia 1918-1939 Łomża **75**
historia 966-1945 Piątek **5**
historia 1918-1939 Piątek **99**
historia 966-1945 Trzcianne **6**
historia 1918-1939 Trzcianne **102**
historia 1795-1918 Wizna **42**
historia 966-1795 Wysokie Mazowieckie **13**
hotele Grajewo **71**
hotele Łomża **26**
Jeleń Dawid Jakub **66**
Jesziwa - Jeszywa uczelnia 1795-1918 Łomża **41**
Jesziwa - Jeszywa uczelnia 1918-1939 Łomża **74, 121**
Jesziwa - Jeszywa uczelnia Łomża 1939-1945 **159**
Jędrzejczyk Franciszek **155**
księgarnie Łomża **30, 48**
Lansmen – czasopismo **60**

młyny Kolno **20**
młyny Wizna **69**
Muzyczno-Literacko-Dramatyczne Towarzystwo „Hazomir” Łomża **29**
Nachalnik Urke **42, 66, 75**
nieruchomości Łomża, okręg **66**
obozy hitlerowskie Łomża, okręg **139, 140, 141**
obóz pracy przymusowej Krzewo Stare **139**
obóz przejściowy Zambrów **139, 141**
obyczaje Łomża **65**
obyczaje Piątek **5**
obyczaje Szczuczyn **64**
obyczaje Trzcianne **6, 102**
okupacja sowiecka Łomża, okręg **117, 145, 164**
okupacja sowiecka Wizna **113**
okupacja sowiecka Trzcianne **135**
osadnictwo Kolno **15**
osadnictwo Wysokie Mazowieckie **13, 51, 52**
oświata Łomża, okręg **97**
oświata Łomża **36, 37**
oświata Piątek **101**
poborowi Kolno **21**
podatki Kolno **15**
podatki Ciechanowiec **53**
pogrom Jedwabne **111, 119, 120, 122, 123, 127, 143, 144, 146, 156, 160, 163**
pogrom Łomża, okręg **138**
pogrom Wąsosz **153, 154**
pomoc i ratunek 1939-1945 Ciechanowiec, okręg **118**
pomoc i ratunek Janczewko 1939-1945 **126**
pomoc i ratunek 1939-1945 Łomża, okręg **131**

pomoc i ratunek 1939-1945 Łomża, okręg *142, 157*
pomoc i ratunek 1939-1945 Czyżew *155*
pomoc i ratunek 1939-1945 Wyżyki *158*
pomoc społeczna Łomża, okręg *60*
pomoc społeczna Łomża *37, 84*
przemysł zakłady Łomża *23*
przemysł zakłady Grajewo *72*
przestępczość Kolno *18, 68*
Rubinstein Akiba *66*
rzemiosło Ciechanowiec *54, 55*
rzemiosło Grajewo *72*
rzemiosło Łomża, okręg *49, 91, 109*
rzemiosło Łomża *24, 46*
rzemiosło Zambrów *56*
sabotaż Kolno *17*
socjologia-historia 1918-1939 Jedwabne *67*
socjologia-historia 1918-1939 Łomża *73*
socjologia-historia 1918-1939 Goniądz *107*
sport Łomża *85*
sport Zambrów *105*
stosunki polsko-żydowskie Łomża, okręg *66*
stosunki polsko-żydowskie łomża *32, 33*
stosunki polsko-żydowskie Szczuczyn *64*
stosunki polsko-żydowskie Trzcianne *6, 102*
stosunki polsko-żydowskie Piątek *100*
stosunki polsko-żydowskie Łomża, okręg *137*
struktura zawodowa Ciechanowiec *53*
synagogi Goniądz *90*
synagogi Łomża *31*

synagogi Śniadowo **63**
synagogi Wysokie Mazowieckie **14**
synagogi Zambrów **106**
szkolnictwo 1795-1918 Kolno **16**
szkolnictwo 1918-1939 Łomża, okręg **87**
szkolnictwo 1795-1918 Łomża **35, 36, 47**
szkolnictwo 1918-1939 Łomża **78**
szkolnictwo 1939-1945 Łomża **125**
szkolnictwo 1918-1939 Wysokie Mazowieckie **95**
szkolnictwo 1918-1939 Zambrów **106**
Szkoła Miejska Żydowska w Grajewie **70**
Szpital Żydowski w Łomży **77**
Towarzystwo Pomocy Wyznania Mojżeszowego Łomża **36, 37**
usługi Łomża **27**
Wajsberg Mordechaj **66, 103, 104**
warunki bytowe Wizna **10**
warunki bytowe Ciechanowiec **54**
warunki bytowe Łomża **65**
warunki bytowe Piątnica **100**
wykształcenie Łomża **28**
wystąpienia polityczne Łomża **39, 40**
zabytki Łomża, okręg **7**
życie polityczne łomża **38, 81, 82, 96, 98**
życie polityczne Wysokie Mazowieckie **93**
życie polityczne Zambrów **105**
życie religijne Wizna **10**
życie religijne Łomża, okręg **43, 50, 92**
życie religijne Łomża **34**